

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Με αρκετή καθυστέρηση η Π.Ε.Π.Γ.Α.Σ. επανέρχεται στην έκδοση ενός μόνο τεύχους για το έτος 2005 του επιστημονικού περιοδικού της «ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗ». Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται στην αυστηρή επιλογή των θεμάτων, τα οποία γίνονται δεκτά προς κρίση, μόνο εφόσον επεξεργάζονται θέματα που να σχετίζονται με τις γυναίκες. Ουσιαστικά αυτό το τεύχος είναι το πρώτο μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες των Αθηνών και πιστεύουμε ότι η μεγάλη εμπειρία από την άψογη διοργάνωση, καθώς και η επιτυχία των Ελληνίδων αθλητριών μας έχει δώσει αρκετό υλικό για περαιτέρω δημοσιεύσεις σε γυναικεία θέματα. Εγώ προσωπικά θα παραθέσω στην αρχή αυτού του τεύχους το δικά μου σχόλια που αποτελούν «τη γυναικεία προσέγγιση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004».

Στο παρόν τεύχος υπάρχουν δύο ερευνητικές εργασίες, τέσσερις ανασκοπήσεις και μία εργασία πρακτικής εφαρμογής. Οι ερευνητικές εργασίες αφορούν στις ηλικιωμένες γυναίκες και την άσκηση και οι ανασκοπήσεις αφορούν στις αθλήτριες σε σχέση με τα ΜΜΕ, την αθλητική διοίκηση και την εξέλιξη της αθλητικής τους πορείας, καθώς και στις διακρίσεις που βιώνουν τα κορίτσια στη Φυσική Αγωγή στο σχολείο ενώ η εργασία πρακτικής εφαρμογής αφορά στις αθλήτριες του εθνικού συγκροτήματος ποδοσφαίρου, σε σχέση με τις λανθασμένες αγωνιστικές ενέργειες που οδηγούν στην απώλεια της μπάλας.

Πιο συγκεκριμένα, η Ειρήνη Καμπερίδου πραγματεύεται την εικονικά κατασκευασμένη αθλήτρια των ΜΜΕ του 21^{ου} αιώνα της αμερικάνικης κουλτούρας, όπου ο κώδικας «θηλυκοποίησης» επανειλημμένα ουδετεροποιεί το αποτέλεσμα της αθλητικής πράξης. Η συγγραφέας επισημαίνει τη σταδιακή εμφάνιση μίας καινούργιας άφυλης αθλητικής αισθητικής του σώματος, ενώ εντοπίζει ίσες ευκαιρίες στην εμπορευματοποίηση-μοντελοποίηση του σώματος της αθλήτριας και του αθλητή.

Η καθηγήτρια κ. Υβόννη Χαραχούσου αναφέρεται στο θέμα μιας δίκαιης και ισότιμης Φυσικής Αγωγής, όπου το φύλο και η εθνότητα δεν θα αποτελούν παράγοντες διάκρισης μέσα στη σχολική Φυσική Αγωγή. Στην εργασία αυτή παρατίθενται τρόποι και μέθοδοι για μια ποιοτική και ισότιμη σύγχρονη Φυσική Αγωγή.

Η Ουρανία Ματσούκα με τη συνεργάτιδά της στην ερευνητική της εργασία εξετάζει την επίδραση των υπαιθρίων δραστηριοτήτων σε ηλικιωμένες γυναίκες

και συγκεκριμένα στη λειτουργική κατάστασή τους με ένα παρεμβατικό πρόγραμμα και διαπιστώνει ότι τα οφέλη είναι εξίσου σημαντικά με αυτά που προέρχονται από τα οργανωμένα προγράμματα άσκησης κλειστού χώρου.

Η Αλεξάνδρα Λαϊλόγλου με τους συνεργάτες της αναφέρεται στην έρευνα που έκανε με ηλικιωμένες γυναίκες για να εξετάσει την επίδραση της κοινωνικής υποστήριξης και της οικονομικής τους ασφάλειας στην καλή τους γήρανση, καθώς επίσης και το μερίδιο επίδρασης της δραστηριότητας που περιλαμβάνει η καθημερινή τους ζωή στην ποιοτική τους γήρανση.

Η Αφροδίτη Λόλα με τις συνεργάτιδες της κάνουν μια ανασκόπηση γύρω από την εξελικτική πορεία των γυναικών στον αθλητισμό στον διεθνή και ελληνικό χώρο και επικεντρώνεται στη σύγχρονη πραγματικότητα με τα προβλήματα που βιώνουν οι γυναίκες αθλήτριες στον αθλητισμό. Στο τέλος καταλήγουν σε σημαντικές προτάσεις για τη βελτίωση των προβλημάτων τους που αφορούν ιδιαίτερα τον ελληνικό χώρο.

Η Ευαγγελία Ιωαννίδου με τους συνεργάτες της εξετάζουν, μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, τις σύγχρονες στρατηγικές για την ενδυνάμωση της γυναικείας παρουσίας στη διοίκηση των αθλητικών οργανισμών. Στο τέλος προτείνουν μια πολύ ενδιαφέρουσα σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση των εμποδίων και ανισοτήτων προκειμένου να προωθηθούν και να αναδειχθούν οι γυναίκες σε ηγετικές θέσεις του αθλητισμού.

Η Αικατερίνη Παπαδημητρίου με τους συνεργάτες της μελέτησαν τις απώλειες της μπάλας σε αγώνες της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου γυναικών και συμπεραίνουν ότι αυτές οφείλονται στις λανθασμένες μεταβιβάσεις και τα λανθασμένα κοντρόλ τα οποία όμως διέφεραν ανάλογα με τη θέση της παίκτριας και τη ζώνη του γηπέδου.

Η γυναικεία προσέγγιση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μετά από κοπιώδεις προσπάθειες οκτώ χρόνων τόσο των διοργανωτών και κατασκευαστών των ολυμπιακών έργων όσο και των κατοίκων ειδικότερα της πρωτεύουσας που καρτερικά υπέμεναν την αποπεράτωσή τους ολοκληρώθηκαν με μεγάλη επιτυχία. Κατά γενική ομολογία (εθνική και διεθνή) οι Έλληνες κέρδισαν το στοίχημα της άψογης τέλεσης των αγώνων καταφέροντας να ξεπεράσουν τον εαυτό τους και να οργανώσουν αγώνες ασφαλείς, αξέχαστους και ονειρεμένους... Τώρα απομένει σε όλους μας, αθλητικούς ιθύνοντες, πολιτικούς και απλούς πολίτες να κάνουμε τον απολογισμό των αγώνων με νηφαλιότητα, να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας και με αυτά να επενδύσουμε το μέλλον του αθλητισμού για τη χώρα μας.

Ο απολογισμός των Ολυμπιακών Αγώνων, με εξαίρεση τα μελανά γεγονότα του ντόπινγκ, καταδεικνύει τα παρακάτω σημαντικά στοιχεία: 1. Μια σημαντική συγκομιδή μεταλλίων –16 στο σύνολο– έξι χρυσά, έξι αργυρά και τέσσερα χάλκινα, και σαράντα περίπου ολυμπιακές διακρίσεις στους οκτώ πρώτους/ες του κάθε

αθλήματος. 2. Τα μετάλλια προέρχονται από ένα μεγάλο εύρος αθλημάτων, ατομικών και ομαδικών, που δείχνει ότι υπάρχει μια σημαντική αθλητική πρόοδος σε όλο το φάσμα του αγωνιστικού αθλητισμού. 3. Οι επιδόσεις των Ολυμπιονικών μας είναι υψηλές και σε μερικά αθλήματα ιδιαίτερα υψηλές (400 μ. εμπόδια γυναικών). 4. Στο σύνολο των ολυμπιακών μεταλλίων οι αθλήτριες και οι αθλητές μας απέσπασαν ίσο αριθμό μεταλλίων (οκτώ μετάλλια). 5. Οι αθλήτριες υπερτερούν σε αξία μεταλλίων (περισσότερα αργυρά) σε σχέση με τους αθλητές. 6. Οι ολυμπιακές επιτυχίες των αθλητριών μας δεν συνδυάστηκαν και με μια ανάλογη σε αριθμό παρουσία γυναικών προπονητριών, αφού – με εξαίρεση τις ελάχιστες περιπτώσεις προπονητριών που λόγω κατάκτησης μεταλλίων των αθλητριών τους εμφανίστηκαν στους τηλεοπτικούς δέκτες – οι προπονήτριες σε αυτό το επίπεδο είναι ανύπαρκτες.

Τα δικά μου σχόλια σε αυτό το άρθρο – ως πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης για την Προώθηση των Γυναικών στον Αθλητισμό και τα Σπορ (Π.Ε.Π.Γ.Α.Σ.) – θα επικεντρωθούν στις τελευταίες επισημάνσεις του απολογισμού των αγώνων που φέρνουν τις γυναίκες μπροστά σε αξία ολυμπιακών μεταλλίων, σε σχέση με τους άνδρες και την ανυπαρξία των γυναικών σε ανάλογα αθλητικά πόστα. Μια πιο προσεκτική ματιά και λιγότερο σεξιστική σε αυτή την ολυμπιακή πρωτιά των γυναικών μας, δείχνει ξεκάθαρα ότι οι αθλήτριές μας έχουν μεγάλες ικανότητες στον αθλητισμό και μπορούν να τις επιδείξουν στις πιο απαιτητικές διοργανώσεις – όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες – επιτυγχάνοντας υψηλές επιδόσεις και ισοφαρίζοντας ή ξεπερνώντας σε μετάλλια τις αντίστοιχες νίκες των αθλητών μας.

Η σύγκριση αυτή ανάμεσα στις νίκες και τα μετάλλια που έδωσαν στη χώρα μας οι Έλληνες αθλητές και αθλήτριες δεν έχει σε καμιά περίπτωση ως στόχο να υποτιμήσει την αξιολογή προσφορά των αθλητών μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες της χώρας μας. Στόχος μου είναι απλά να τονίσω ότι οι ολυμπιακές νίκες των αθλητριών μας δεν είναι απλά ένα ευκαιριακό και συμπτωματικό προβάδισμα σε σχέση με τους αθλητές μας – εξάλλου και σε παγκόσμια πρωταθλήματα οι γυναίκες είχαν προβάδισμα – αλλά κρύβει μια δυναμική η οποία πρέπει να προσεχθεί, να υποστηριχθεί και να «χρησιμοποιηθεί» κατάλληλα από την πολιτεία και τους αρμόδιους αθλητικούς φορείς.

Η δυναμική αυτή δείχνει με τον πιο εμφανή και αντικειμενικό τρόπο ότι οι γυναίκες μας – όπως και σε άλλες χώρες – έχουν εισχωρήσει με αξιώσεις σ' ένα χώρο καθαρά ανδροκρατικό, όπως είναι ο αθλητισμός, έχουν αποκτήσει την αυτοπεποίθηση και τις αθλητικές ικανότητες που αυτός επιβάλλει και άρχισαν τώρα να καρποφορούν. Αυτή η πραγματικότητα που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει έχει τη σημασία της ιδιαίτερα για τις νεότερες κοπέλες που θα αποτελέσουν το νέο αίμα στον αθλητισμό. Οι σημερινές Ολυμπιονίκες μας θα αποτελέσουν τα αθλητικά πρότυπα για τις νέες κοπέλες της χώρας μας, οι οποίες θα κοιτάξουν να τις μιμηθούν και αργότερα να τις ξεπεράσουν στις αθλητικές τους επιδιωξεις.

Όμως, ο αθλητισμός μας δεν έχει ανάγκη μόνο από πρωταθλήτριες και Ολυμπιονίκες για να έχει πρότυπα και μέλλον. Χρειάζεται γυναίκες ικανές και αποτε-

λεσματικές που θα τον στελεχώσουν σε όλα τα επίπεδα, ρόλους και λειτουργίες του, όπως στη διοίκηση των ομοσπονδιών (και όχι μόνο σε ρόλο απλού διακοσμητικού μέλους), σε προπονητικές θέσεις με υψηλές απαιτήσεις, στη διαιτησία με ανάλογες απαιτήσεις, στους κριτές, γραμματεία σημαντικών αγώνων. Και εδώ πρώτη η πολιτεία οφείλει να ανταποκριθεί δημιουργώντας τις απαραίτητες υποδομές για την σε βάθος αναδιοργάνωση του αθλητικού κατεστημένου με στόχο την προώθηση και καθιέρωση των γυναικών σε όλους τους αθλητικούς ρόλους.

Η στελέχωση του αθλητισμού από γυναίκες σε ηγετικούς ρόλους και πόστα έχει τα παρακάτω πλεονεκτήματα που δεν μπορούν να αγνοηθούν περισσότερο σήμερα. Πέρα από τις αρχές της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που μιλούν για την ισότιμη εκπροσώπηση των δύο φύλων σε όλους τους κοινωνικούς χώρους, στον αθλητισμό οι γυναίκες ανταποκρινόμενες στις δικές τους αξίες, εμπειρίες και ενδιαφέροντα, θα δώσουν το γυναικείο τους στίγμα σε όλες τις θέσεις και τις λειτουργίες του. Πιο συγκεκριμένα θα εμπλουτίσουν τον αθλητισμό και τον τρόπο που αυτός βιώνεται και διοικείται με τη δική τους προσέγγιση και φιλοσοφία που θέλει τον αθλητισμό περισσότερο ανθρώπινο, λιγότερο ανταγωνιστικό, με λιγότερους αποκλεισμούς, καθαρό, και ασφαλή.

Πιο αναλυτικά, τα γυναικεία πλεονεκτήματα στους διάφορους ρόλους του αθλητισμού περιλαμβάνουν: την ευαισθησία, τη δημιουργικότητα, την ευρηματικότητα, τη διαίσθηση και την υπευθυνότητα που είναι εντονότερα στις γυναίκες. Οι γυναίκες λόγω του ρόλο τους στην ανατροφή των παιδιών βρίσκονται πιο κοντά τους συναισθηματικά, μιλούν και τα κατανοούν περισσότερο, γνωρίζουν καλύτερα τον ψυχισμό τους και αυτό τους δίνει το πλεονέκτημα σε βασικούς αθλητικούς ρόλους να αντιλαμβάνονται καλύτερα τα συναισθήματα και τις προθέσεις τους, να εκτιμούν σωστότερα καταστάσεις, να πείθουν με την ειλικρίνειά τους δεδομένου ότι δεν γνωρίζουν τις ίντριγκες του αθλητικού παρασκήνιου, να επικοινωνούν και να συνεργάζονται ευκολότερα με φορείς και πρόσωπα, να προτιμούν τον συνεργατικό ρόλο σε όλες τις θέσεις εξουσίας με πίστη στην κοινή προσπάθεια για την επιτυχία του στόχου, να είναι λιγότερο επιρρεπείς στις πολιτικές πιέσεις, αφού έτσι κι αλλιώς δεν έχουν να χάσουν και πολλά πράγματα... να σέβονται τη διαφορετικότητα των ενδιαφερόντων και κινήτρων όλων των αθλητών/τριών, να τείνουν λιγότερο στον ανταγωνισμό του αθλητισμού και περισσότερο στη συμμετοχή, να είναι λιγότερο ανεκτικές (χάρη στο μητρικό τους ένστικτο) σε ότι βάζει σε κίνδυνο τους αθλητές και αθλήτριες, όπως ντόπινγκ, εμπορευματοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση και κάθε είδους εκμετάλλευση που γίνεται στον χώρο του αθλητισμού.

Επομένως, αντί να γίνονται διακομματικές συζητήσεις για το αν πρέπει να καταργηθούν ή όχι τα προνόμια των Ολυμπιονικών ή πόσα πρέπει αυτά να είναι, είναι πιο υγιές και αποδοτικό να επενδύονται τα όποια προνόμια σε αθλητικές σπουδές, όλων των συναφών με τον αθλητισμό επιστημών, υποτροφίες, μεταπτυχιακές σπουδές και κυρίως διευκόλυνση στην επαγγελματική τους αποκατάσταση, η οποία και πάλι θα σχετίζεται άμεσα με τους ρόλους και λειτουργίες του αθλητισμού (προ-

πονητής/τρια, διαιτητής, κριτής, αθλητικό στέλεχος, μάνατζερ, αθλητικογράφος, κ.λπ.), ώστε να δημιουργηθούν οι υποδομές για τη συνεχή στελέχωση και τροφοδότηση του αθλητισμού σε όλες του τις λειτουργίες και από τα δύο φύλα.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι οι επιβραβεύσεις των Ολυμπιονικών μας με υψηλά χρηματικά ποσά δεν βάζουν υποθήκη για το μέλλον του αθλητισμού (απλά αδειάζουν τα ταμεία του), αφού οι περισσότεροι αθλητές/τριες αποχωρούν από την ενεργό δράση και μετά χάνονται. Αθλητική υποθήκη μπαίνει μόνο όταν οι σημερινοί/ές Ολυμπιονίκες μένουν στον χώρο του αθλητισμού και συνεχίζουν να προσφέρουν από διαφορετικές θέσεις. Με αυτό τον τρόπο μειώνονται σημαντικά και τα ψυχολογικά προβλήματα που δημιουργεί η εθελοντική, αλλά κυρίως η υποχρεωτική αποχώρηση (εξαιτίας τραυματισμού ή μειωμένης απόδοσης) από την ενεργό δράση πολλών πρωταθλητών/τριών, αφού εξακολουθούν να αναμειγνύονται και να προσφέρουν στα αθλητικά πράγματα από άλλα πόστα εξίσου σημαντικά έστω και μικρότερης προβολής. Επιπλέον, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι τα χρηματικά προνόμια διαφθείρουν τους αθλητές, γιατί σε μια εποχή υψηλής ανεργίας για τους νέους, όπως η σημερινή, λειτουργούν σαν οικονομικό ντόπινγκ στο όνομα του οποίου ρισκάρουν την αξιοπρέπειά τους και την ίδια τους τη ζωή καταφεύγοντας στο χημικό ντόπινγκ.

Συμπερασματικά, η σωστή εξυγίανση του αθλητισμού που προτίθεται να κάνει η κυβέρνηση και στην οποία συμφωνούν όλα τα κόμματα θα πρέπει να περιλαμβάνει πέρα από την εξάλειψη της μάλιστα του ντόπινγκ σε όλα τα επίπεδα, και όλα τα σπορ, τον προσεκτικό σχεδιασμό των προνομιών για να μην αποτελούν αυτά το μοναδικό κίνητρο για τον πρωταθλητισμό, αλλά να εξασφαλίζουν την μελλοντική επένδυση του αθλητισμού σε ικανά στελέχη άνδρες – γυναίκες σε όλα τα αθλητικά πόστα. Ακόμη, η εξυγίανση θα πρέπει να περιλαμβάνει γυναίκες σε σημαντικά αθλητικά πόστα αφού τις προετοιμάσει κατάλληλα με όλα τα απαραίτητα εφόδια για να αναλάβουν θέσεις κλειδιά σε όλο το αθλητικό οικοδόμημα και να περάσουν ένα νέο ήθος στον αθλητισμό, που θα έχει επίκεντρο τον αθλητή/τρια και δεν θα γνωρίζει συμβιβασμούς σε οποιοδήποτε επίπεδο. Μόνο έτσι θα προστατεύσουμε τη νεολαία μας στον χώρο του αθλητισμού, θα δώσουμε σωστά πρότυπα και θα βάλουμε υποθήκη για την εφόρου ζωής άσκησή τους.

Υβόννη Χαραχούσου
Καθηγήτρια ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ
Πρόεδρος ΠΕΠΓΑΣ